

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 4. Ad quam materiam scientiarum regulæ combinationum traditæ
q. 2. & 3. sunt applicandæ, & qua ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

Disp. XXIX. De Combinatione. Quæst. IV. 353.

126 Est autem aduertendum, pro hisce similibusque tabulis combinationum comparatarum ordinatè contrituendis combinationum absolutarum regulis antea datis vtendum esse, quemadmodum nos vti sumus: pro vt vnusquisque tabulas ipsas considerans cum attentione facile deprehendet.

Propositio 12.

127 Quomodo omnes comparationes diuissæ possibiles omnium, & singularum combinationum differentium penes solam substantiam vnus terminorum numeri dati cum alio numero semper integre sumpto faciendæ sunt, ex dictis *proposit. præc.* facillimè inferitur.

Quia quod ad rem attinet, æquè facile veniunt efficiendæ comparationes singularum combinationum vnus numeri ad integrum alterum, de quibus modo, ac comparationis, vnus integri numeri ad singulas combinationes alterius, de quibus *ibi*; vt considerari consuevit fiet. In quo amplius non opus est morari.

Propositio 13.

128 Quomodo omnes comparationes diuissæ possibiles omnium, & singularum combinationum differentium penes solam substantiam vnus terminorum numeri dati cum omnibus, & singulis combinationibus alterius numeri dati faciendæ sunt facillimè etiam inferitur ex dictis *proposit. 12.*

Per tabulas siquidem & regulam *ibi* traditas scitur quomodo comparationes omnes possibiles, de quibus agitur, vniuscuiusque combinationis alterius ex numeris datis semper integre sumptæ cum omnibus & singulis combinationibus alterius ex numeris datis faciendæ sunt. Quo posito percurrentes seorsim omnes combinationes alterius ex numeris datis, faciendæque comparationes vniuscuiusque integre earum cum omnibus & singulis alterius numeri, erit factum, quod hic prætenditur, vt constat.

QVÆSTIO IV.

Ad quam materiam scientiarum regule combinationum tradita q. 2. & 3. sunt applicanda & quæratione.

129 SUppono primò, regulas combinationum ad materias scientiarum applicandas eas practicas potissimum esse: quas dedimus q. 3. vt potè quæ præscribunt quo pacto in qualibet materia combinationes sint faciendæ; subseruiunt tamen adiutæque, non parum ad adæquatè combinandum, scientificæque procedendum aliæ magis speculatiuæ traditæ q. 2. quatenus determinant, quor combinationes ex quouis terminorum numero dato possibiles sint.

130 Suppono secundò, ex omnibus speciebus combinationum expositis in dictis *questionibus*, primam absolutarum esse, quæ in scientiis humanis habet potissimum, ac generalissimum vsum; tametsi & pleræque aliarum suos quoque vsus habeant, vt ex dicendis apparebit. Quocirca, de illius primæ regulis potissimum erit nobis sermo, quoties loquentes, generatim nihil in speciali de aliorum regulis dixerimus. Igitur præsentis quæ-

Pharus Scientiarum, Tom. II.

stionis resolutionem sequentia documenta dabunt.

1. In omnibus omnino scientiis humanis *disp. 21. 131* q. 1. cōmemoratis ad eas plene assequendas, promouendas, illustrandas, & in infinitum augendas prædictæ cōbinationum regulæ sunt adhibendæ, ad omnemque penitus illarum materiam tum communem, tum propriam applicandæ, quod vt ordinatè præstetur. Primo combinabuntur inter se. 20. termini omnibus scientiis communes, quos pro materia speciali, pro exemplòque huius Artis selegimus, atque descripsimus *disp. 28. q. 2. vñ* cum cæteris sub eis contentis in schematibus *ibi* propositis, qui aut omnibus etiam, aut penè omnibus scientiis videantur communes (terminos iam sumimus, sumemusque deinceps strictè pro vt distinguntur in scientiis à propositionibus, quæstionibus, & argumentationibus.) Secundo combinabuntur inter se propositiones scitæ, seu iudicatæ, & quæstiones, (id est propositiones quarum nec veritas, nec falsitas scitur,) omnibus etiam aut penè omnibus scientiis communes, quæ vel ex primâ terminorum combinatione pullularunt, vel aliunde præhabentur in catalogis locorum communium propositionum, iuxta doctrinam statutam *disp. 28.* Ex quibus combinationibus ex professo, & per otium factis innuera propemodum venient scienda, quæ omnibus pariter aut penè omnibus scientiis communia sint, quibus præscitis, ad eam scientiam specialem est descendendum, quam quisque prætendit assequi, vel promouere; cuius imprimis loci terminorum, qui iuxta dicta etiam *disp. 28.* termini vniuersaliores sunt eius, accipiendi sunt, vel ex catalogis, vbi iam sunt parati per locationis regulas *ibi* traditas, vel aliunde. Acceperique primò singuli, secundò binii, tertio terni, quarto quaterni, & ita deinceps vsque ad omnes cū *sup. diff. 20.* terminis, seu locis terminorum communibus sunt combinandi. Similiterque acceptæ ex eadem scientiâ speciali propositiones vniuersaliores cum locis propositionum communibus præscitis iam combinabuntur. Per quas duas combinationes potissimè veniet sciendum, quomodo scientiæ speciali, de quâ agitur, conueniunt innumera, quæ scientiis aliis ab ea diuersis etiam communia sunt. Deinde, iidem loci terminorum scientiæ specialis seorsim à prædictis communibus combinabuntur inter se, similiterque postmodum loci propositionum eius seorsim à communibus, vñ cum quæstionibus vniuersalioribus ortis à terminorum combinatione, aut aliunde quæstis. Postremò autem, cæteri termini minus vniuersales eisdem modis, & simul cum communibus, & seorsim inter se combinandi erunt: Pariterque postmodum propositiones, & quæstiones minus vniuersales ex terminorum combinatione, aut aliunde nata.

Secundò, in scientiis physicis, quarum principia ex experimentis nascuntur, per experientiamque comparantur, præterquam quod combinationes prædictæ locum etiam habent, perindeque in illis, atque in scientiis metaphysicis, iuxta præscriptum ordinem sunt adhibendæ, speciatim tamen est incumbendum combinationibus experimentalibus. per quas extrema applicabilia, seu per admotionem, seu per mixtionem realiter applicentur omnibus modis possibilibus, ac penes omnes eorum aggregationes, atque differentias possibiles, iuxta ea quæ dicebamus *suprà disp. 24. quæst. 3.* pariterque extrema separabilia omnibus modis possibilibus, ac secundum omnes differentias possibi-

G g 3 les

les separentur. Quo multa ex utrisque nouaque in dies experimenta procreata noua etiam in dies eiusmodi scientiis physicis principia praebeant.

- 133 Tertiò, quamquam combinationes possibiles ex omnibus terminis, propositionibus, & questionibus vniuscuiusque scientiæ adhuc ex angustioribus, seu minus extensis tam multæ sint, (pro-
ut ex dictis *questionibus* 2. & 3. constat,) vt ne à pluribus quidem hominibus per integram vitam sese in illis absque intermissione exercitibus exhaustiri possint, siue adæquate fieri, supposito quòd successiue (vt intellectui humano pro statu præsentis est necessarium,) faciendæ sunt. Attamen studiosi scientiarum non propterea desistimus ab inquisitione procuratoneque bonorum, quod tam multa sunt, vt omnia à nobis obtineri impossibile sit. Quis vnquam abstinuit ab honoribus, aut diuitiis, aut voluptatibus inquirendis eo solum titulo, quòd videat se omnes possibiles nequitiam assequi posse? Sed neque ab studio sciendi arcentur homines, quod planè sciant, se cuncta scibilia scire non posse. Ita neque ab exercitio combinandi, quo scientia augetur, idcirco deterrendi accendique sunt, quòd neque omnia combinare, neque omne augmentum possibile scientiæ addere possunt. Imò vt auarus, cui medium aliquod idoneum ad abundè discendum se offert, eo sese impensius gerit circa eius vsum, quo breuius se putat per illud magna accrementa suæ substantiæ additurum; etiam omnia possibilia addere apertè iudicet impossibile. Ita studiosus scientiæ eo auidius exercitio combinandi debet incumbere, quo vberiora accrementa scientiæ suæ per istud medium, præ omnibus aliis est additurus, etiam si omnia possibilia addere nequeat, quòd omnia combinabilia combinare non valet. Industria autem erit, vt qui omnia capere non potest selectiora capiat, selectiora autem combinabilia vbique sunt, vniuersiora quare ab his vbique exordium est iuxta ordinem paulo ante præscriptum. Et combinatio quidem per binarios quæ expeditior, & breuior est, vbique imprimis est adhibenda, saepe enim fiet, vt intellectus, qui sua natura comparatiuus, atque combinatiuus est, obiter passimque exciteretur per illam ad ternarios, quaternariosque concipiendos & eorum terminos comparandos. Neque depiciendi sunt, aut sine examine reiciendi conceptus, qui inter combinandum occurrunt, etiam à materiâ de quâ agitur sint diuersi, aut alieni; sed curandum vt ex eis etiam suus scientiæ fructus si quem habuerint, decerpatur. Vna quippe ex vtilitatibus combinationis est varios conceptus excitare non solum circa propriam, sed etiam circa alienas materias, in quos alias intellectus non caderet. Quod ex analogiâ, connexionem, oppositionem, aut alia habitudine, quæ palia materiæ cum aliis habent solet enasci.
- 134 Quartò, combinationes in materiâ scientiarum & sine sunt, vt extrema per eas aggregata inter se ab intellectu conferantur comparatiueque inspiciantur attentâ, & accuratâ inspectione, quo possint ab ipso in eis deprehendi veritates obiectiue fundatæ in ipsorum consortio quavis ratione. Et quoniam argumentationes obiectiue ratione sui vix vnquam subeunt, in scientiis comparationem; si quam enim subeunt, eis conuenit ratione propositionum aut terminorum, ex quibus constant; idcirco impræsentia-

rum duntaxat curamus de combinationibus mentalibus terminorum, & propositionum, atque etiam questionum obiectiuarum, quæ propositiones quædam sunt ignotæ, siue non iudicatæ. Necnon de combinationibus realibus quarumvis rerum ad experiendum ordinatis. De quarum omnium fructibus, de modisque colligendi illos mediâ comparatione, & inspectione extremorum combinatorum sequitur vt dicamus.

QVÆSTIO V.

Qui fructus ex combinationibus in omnibus scientiis humanis sunt colligendi, & quâ ratione.

AD quatuor capita reuocantur potissimi fructus in omnibus scientiis humanis ex combinationibus colligendi: ex quibus subinde alia nascantur vtilitates. Primum est inuentio questionum. Secundum inuentio propositionum per se notarum; quæ duo ex combinationibus terminorum præcipue proueniunt. Tertium est inuentio illationum. Quartum inuentio propositionum notarum per aliud; quæ proueniunt præcipue ex combinationibus propositionum & questionum. Quæ omnia vt obueniant abunde, sequentia documenta soletur obseruanda ad proximique deducenda sunt.

Primo, factâ quauis combinatione (ex absolutis scilicet primæ speciei penes differentiam solius substantiæ, à quibus inchoandum) siue duorum, siue trium, siue quatuor, siue plurium terminorum imprimis sunt inter se omnes, & singuli comparandi tamquam subiectum & prædicatum. Est autem ex suo naturalissimo conceptu, iuxta notatum modum iudicandi, omnis terminus significatus per verbum prædicatum per seipsum affirmabile, vel negabile de quouis alio termino; omnis item terminus per nomen adiectiuum significatus pariter est ex suo naturali conceptu prædicatum affirmabile, vel negabile de quouis alio termino medio actu essendi substantiuo significato per verbum *esse*. Vtutemque autem quilibet terminus in vniuersum de quouis alio est affirmabilis aut negabilis medio actu essendi substantiuo quilibetque subinde respectu cuiuslibet, & vt subiectum, & vt prædicatum concipi potest, idque siue sint termini simplices, siue complexi iuxta omnem complexiorem possibilem, ex quouis terminorum simplicium numero dato. Potest autem quilibet omnino terminus concipi affirmabilis, vel negabilis de quouis alio aut absolute, aut ex suppositione aliorum terminorum, qui sint syncategoremata connotata per subiectum, aut prædicatum directum; idque, aut absoluta, aut hypothetica affirmatione, vel negatione. Quæ omnia ex dictis *supra disputatione secunda, questione quarta, & sæpe alias* in hoc opere tactis conspicua sunt. Dum autem comparationes istæ sunt in singulis est attentè inspiciendum, an prædicatum conueniat subiecto vel an non conueniat. Deprehendatur autem conuenire ex terminis ipsis inspectis, si deprehendatur subiectum cum prædicato connexum; non conuenire autem si deprehendatur ei oppositum, aut si vtrumvis notificet experientia, quando est materia experimentalis haberi